

Sygn. akt III AUa 862/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski
Sędziowie:	SSA Jarosław Błaszczak (spr.) SSA Janina Cieślikowska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku T. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji T. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze

z dnia 16 kwietnia 2012 r. sygn. akt VII U 1411/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2012 r. sygn. akt VII U 1411/11 Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze oddalił odwołanie T. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W., która organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Jednocześnie Sąd zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

Wnioskodawca T. B. (ur. (...)), prowadzi własną działalność gospodarczą - jest taksówkarzem, przystąpił do OFE, ale przekazał zgromadzone środki na środki budżetu państwa, na dzień 01.01.1999 r. udokumentował 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Sąd ustalił, że dniu 04.07.2011 r. T. B. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia, jako pracy w szczególnych warunkach. Decyzją z dnia 12.10.2011 r. znak: (...)odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury.

W okresie od 18.09.1971 r. do 28.10.1972 r. wnioskodawca zatrudniony był w wytwórni Części Zamiennych w P.. Stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku spawacza. Zakład pracy produkował części do maszyn włókienniczych i łańcuchy do różnych maszyn.

W okresie od 11.11.1972 r. do 30.04.1977 r. wnioskodawca zatrudniony był w Fabryce (...) w J. na stanowisku spawacz-hydraulik. Wnioskodawca wykonywał głównie prace spawalnicze. Sporadycznie przewoził butle gazowe służące do spawania gazowego. Pomagał również przy załadunku np. wężownicy, która została przepalona przez parę. Fabryka do chwili obecnej funkcjonuje i zajmuje się produkcją narzędzi do obróbki metalu (pod nazwą D.). Wnioskodawca pracował w dziale mechanicznym.

W okresie od 20.07.1977 r. do 31.03.1989 r. wnioskodawca zatrudniony był w Zakładzie (...) w J. na stanowisku spawacz - monter instalacji CO.

Wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze. Pracował przy awariach i remontach np. remontach kotłów, awariach rurociągów, instalacji CO. Wnioskodawca w czasie pracy ubrany był w odzież ochronną, tj. płaszcz skórzany, okulary i osłony na buty. Nie pracował w jednym stałym miejscu na terenie zakładu pracy. W warsztacie przygotowywano jedynie elementy, aby je wspawać w terenie. Wnioskodawca pracował w kotłowniach, gdzie spawał m.in. podesty przy kotłach. Zakres obowiązków szczegółowych obejmował: wykonywanie zadań inwestycyjnych, eksploatacji i remontów oraz usuwania awarii zgodnie z obowiązującymi przepisami, procedurami i wytycznymi w zakresie: kotłowni lokalnych, kotłów powyżej 50kW, sieci i instalacji ciepłych wraz z urządzeniami pomocniczymi o przesyłce ciepła do 70 MW, podziemnych komór ciepłowniczych i napowietrznych sieciach ciepłych, węzłów ciepłych o mocy powyżej 50 kW oraz pomp wentylatorów i ssawo mocy do 60 kW.

Wszystkie wymienione zadania są pracami o dużym stopniu uciążliwości i dużym ryzyku utraty życia, dlatego można je wykonywać tylko na polecenie ustne lub pisemne przełożonych, ściśle stosując się do przedstawionych procedur.

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd orzekł, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazując na przepisy prawa mające zastosowanie w niniejszej sprawie tj. art. 184. ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2009 r., nr 153, poz. 1227) oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), stwierdził, że decyzja organu rentowego odmawiająca wnioskodawcy prawa do emerytury w tytułu pracy w szczególnych warunkach jest prawidłowa.

Sąd wyjaśnił, że wnioskodawca nie mógł nabyć prawa do żądanego świadczenia, albowiem przyznanie wcześniejszej emerytury wiąże się ze spełnieniem łącznie wszystkich przesłanek, zaś ubezpieczony spełnił zaledwie ich część. Sąd stwierdził, że pierwszy ze spornych okresów zatrudnienia od 18.09.1971 r. do 28.10.1972 r. w Wytwórni (...) w P. podlega zaliczeniu do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, ponieważ wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał zawód spawacza.

Sąd nie uznał natomiast kolejnego okresu zatrudnienia od 11.11.1972 r. do 30.04.1977 r. w Fabryce (...) w J. za pracę w szczególnych warunkach. Sąd wskazał, że z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę na stanowisku spawacz-hydraulik. Łączny zakres obowiązków wyklucza możliwość potraktowania takiego charakteru pracy jako pracy w nieustannym narażeniu na oddziaływanie szkodliwych czynników na organizm pracownika. Sąd nie miał podstaw by uznać, że wnioskodawca pełnił wyłącznie funkcję spawacza. W szczególności z zachowanych akt osobowych wnioskodawcy wynika, że w dokumentach się tam znajdujących (tj. umowa o pracę, angaż, opinia) wpisywano oba zwody łącznie, ponadto również i sam ubezpieczony w kwestionariuszu

osobowym wpisał wykonywany zawód spawacz-hydraulik. Na kwestionowaną okoliczność Sąd dopuścił także dowód z wnioskowanych przez T. B. świadków zatrudnionych w Fabryce (...) w J.. Dowód z tychże zeznań był niewystarczający do ustalenia, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał wyłącznie prace spawalnicze. Jakkolwiek świadkowie zeznali zgodnie, że widzieli wnioskodawcę przy czynnościach spawalniczych w ochronnej odzieży, to jednak Sąd zważył, że żaden z nich nie współpracował z wnioskodawcą bezpośrednio w jednym warsztacie, czy też w jednej brygadzie. Oznacza to zatem, że sporadyczne spotkanie pracownika przy wykonywaniu konkretnej czynności nie jest równoznaczne z tym, że nie wykonywał on innych obowiązków w ramach dobowego wymiaru czasu pracy.

Sąd przeprowadził również postępowanie dowodowe na okoliczność charakteru pracy w Zakładzie (...) w J., którą wnioskodawca świadczył w okresie od 20.07.1977 r. do 31.03.1989 r. na stanowisku spawacz - monter instalacji CO. Zarówno ze świadectw pracy, ze specyfikacji zakresu obowiązków przedstawionych przez (...) sp. z o.o., tj. następcę ww. zakładu pracy, jak również z zeznań świadków wynika, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy mógł wykonywać pracę uprawniającą do obniżenia wieku emerytalnego mimo, że ubezpieczony zaprzeczał, by u ww. pracodawcy świadczył prace monterskie przy urządzeniach energetycznych. Sąd wskazał, że sporny charakter stanowiska pracy należy do rodzaju prac uprawniających do nabycia uprzywilejowanej emerytury w wieku wcześniejszym, ponieważ został uwzględniony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jako praca wykonywana w szczególnych warunkach, tj. prace przy spawaniu wykaz A dział XIV poz. 12 oraz prace przy montażu urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych - wykaz A dział II. Powyższe stanowiska ujęto również w zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu lekkiego w dziale II poz. 10 oraz w dziale nr XIV poz. 12 pkt 1.

W kontekście powyższych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że nawet przy hipotetycznym uwzględnieniu okresu zatrudnienia od 20.07.1977 r. do 31.03.1989 r. w Zakładzie (...) w J. wnioskodawca nie mógłby nabyć prawa do emerytury ze względu na zbyt krótki okres świadczenia pracy w warunkach szczególnych. Sumaryczny staż pracy w warunkach szczególnych udowodniony w przedmiotowym postępowaniu wynosiłby bowiem 12 lat, 9 miesięcy i 21 dni.

Wnioskodawca nie wykazał zatem piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach i tym samym nie spełnił warunków określonych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganych do uzyskania prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy jako nie zasługujące na uwzględnienie.

Orzeczenie o kosztach Sąd wydał w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa procesowego – tj. art. 233 § 1 kpc przez błędną ocenę i analizę dowodów z zeznań świadków i dokumentów tj. świadectwa pracy z Fabryki (...) w J. i z Zakładu (...) w J.. W ocenie skarżącego zeznania świadków słuchanych w sprawie pozwalają na dokonanie ustaleń, z których jednoznacznie wynika, że wnioskodawca, w spornych okresach wykonywał pracę spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pomimo łączonego nazewnictwa zajmowanych przez niego stanowisk .

Wobec tak przedstawionych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania T. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. i uznanie prawa wnioskodawcy do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji zastosował właściwe przepisy prawne, które przytoczył i przeanalizował w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy oraz do dokonanej przez Sąd I instancji wykładni przepisów.

Sąd Okręgowy w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uznał, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek warunkujących możliwość przyznania mu prawa do świadczenia emerytalnego w tytule pracy w warunkach szczególnych, bowiem na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r., nie legitymował się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego.

Zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w zw. § 2, 3 i 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.) ubezpieczonemu – mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura jeżeli osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej (1 stycznia 1999 r.) osiągnął 25-letni okres zatrudnienia, a w tym co najmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Emerytura, o której mowa w cytowanych przepisach przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Z cytowanych przepisów wynika zatem, że wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury ze względu na pracę w warunkach szczególnych muszą być spełnione łącznie, a niespełnienie której z nich wyłącza możliwość przyznania prawa do tego świadczenia.

Pamiętać należy również, że zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w tej ustawie, powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. Wówczas też, na wniosek osoby uprawnionej, organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu prawa. Niespełnienie przez ubezpieczonego ustawowych warunków koniecznych do przyznania świadczenia, powoduje wydanie decyzji odmownej. Wydanie takiej decyzji następuje również wtedy, gdy ubezpieczony nie spełnia chociażby jednego z ustawowych warunków niezbędnych do przyznania świadczenia.

Kwestią wymagającą wyjaśnienia w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca domagał się zaliczenia okresów pracy w Fabryce (...) w J. w okresie od 11.11.1972 r. do 30.04.1977 r., gdzie był zatrudniony na stanowisku spawacza-hydraulika oraz okresu pracy 20.07.1977 r. do 31.03.1989 r., w Zakładzie (...) w J. na stanowisku spawacz - monter instalacji C.O, za pracę w szczególnych warunkach.

Organ rentowy odmówił zaliczenia spornych okresów jako pracy w szczególnych warunkach wskazując, że we wszystkich dokumentach znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy widnieją zapisy, z których wynika, że wnioskodawca był zatrudniany na stanowiskach łączonych spawacza- hydraulika oraz spawacza - montera co oznacza, że nie mógł on wykonywać pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się do zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli

pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów.

Sąd I instancji w celu ustalenia charakteru pracy wnioskodawcy w spornych okresach, przeprowadził szerokie postępowanie dowodowe, w szczególności przesłuchał świadków R. K., E. S. i Z. Z., W. B., F. S., jak również dokonał analizy przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy, uzyskanych przez niego specjalizacji i ocenił, że materiał dowodowy, w sposób jednoznaczny wskazuje, że wnioskodawca w spornych okresach, nie wykonywał wyłącznie pracy spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W szczególności Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na okres zatrudnienia wnioskodawcy od 11.11.1972 r. do 30.04.1977 r., w Fabryce (...) w J., na stanowisku spawacza-hydraulika. Z zebranego materiału dowodowego wynika wprost, że wnioskodawca obok pracy spawacza wykonywał również pracę stricte hydrauliczną.

Taka konkluzja wynika z informacji udzielonej w piśmie z dnia 23 sierpnia 2011 r., gdzie wskazano wprost, że wnioskodawca nie wykonywał wyłącznie prac spawalniczych ale również prace hydrauliczne. Prace hydrauliczne natomiast są to prace polegające na wykonywaniu prac instalacyjnych i montażowych oraz utrzymaniu prawidłowego funkcjonowania sieci rur doprowadzających określonych obiektów ciepłą i zimną wodę, gaz i odprowadzających ścieki. Zadaniem wnioskodawcy jako hydraulika było również utrzymanie na terenie zakładu pracy prawidłowego funkcjonowania instalacji ciepłej i zimnej wody, oraz instalacji kanalizacyjnych ewentualnie usuwanie doraźnych awarii, naprawy planowane i modernizacja sieci instalacji i urządzeń.

Również świadectwa z tego okresu pracy wskazują, że wnioskodawca zajmował stanowisko łączone spawacza-hydraulika, przy czym wnioskodawca nigdy nie kwestionował poprawności świadectwa pracy.

Zeznania świadków słuchanych na okoliczność charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w Fabryce (...) w J., jak słusznie ocenił Sąd I instancji nie pozwalają na dokonanie wiążących w tym zakresie ustaleń w sprawie. Fakt, że świadkowie ci nie współpracowali bezpośrednio z wnioskodawcą, jak również pozostające w sprzeczności z zeznaniami świadków zapisy w aktach osobowych wnioskodawcy, uniemożliwiają ustalenie, że wykonywał on wyłącznie prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca hydraulika nie jest bowiem wymieniona w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Tym samym nie można, w sposób jednoznaczny stwierdzić, że wnioskodawca wykonując pracę o charakterze mieszanym (tzw. dwuzawodowo), stale pozostawał w narażeniu na czynniki szkodliwe. Takich nie budzących wątpliwości faktów nie ustalono w toku niniejszego postępowania.

Już sam fakt nie uwzględnienia okresu pracy od 11.11.1972 r. do 30.04.1977r. za pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych powoduje, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, a tym samym nie spełnia wszystkich wymaganym prawem warunków do przyznania mu prawa do emerytury.

Słusznie bowiem Sąd I instancji podkreślił, że pomimo tego, iż możliwym jest uznanie kolejnego spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 20.07.1977 r. do 31.03.1989 r., w Zakładzie (...) w J. na stanowisku spawacz- monter instalacji C.O, za pracę w szczególnych warunkach, bowiem zostały one uwzględnione w w.w. rozporządzeniu, tj. prace przy spawaniu wykaz A dział XIV poz. 12 oraz prace przy montażu urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych - wykaz A dział II., to i tak wnioskodawca nie będzie legitymował się wymaganym pełnym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie dokonana przez Sąd I instancji jest prawidłowa, logiczna i należyście uzasadniona. Wbrew zarzutom wnioskodawcy nie ma podstaw do kwestionowania jej trafności, jak również polemizowania z przedstawioną przez ten Sąd argumentacją.

Sąd Apelacyjny po zapoznaniu się ze stanem faktycznym sprawy, jak również po przeanalizowaniu całości zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz po analizie złożonych w sprawie zeznań świadków stwierdza, że ustalenia faktyczne jak i ocena stanu sprawy jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Słusznie Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca nie udokumentował iż w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w celnym wymiarze czasu pracy, a tym samym, że legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Oznacza to tym samym, że wnioskodawca nie spełnia warunków o których mowa w art. 184 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc. orzekł o oddaleniu apelacji wnioskodawcy jako nie zasługującej na uwzględnienie.

R.S.